

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 8Tos/11/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7622010567
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 03. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Miroslav Baňacký, PhD.
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2023:7622010567.1

Uznesenie

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Miroslava Baňackého a sudcov JUDr. Martina Michalanského a JUDr. Margaréty Jurkovej Žoldákovvej v trestnej veci proti odsúdenej Jane HASALÍKOVEJ pre obzvlášť závažný zločin vraždy podľa § 145 ods. 1 Tr. zák., o sťažnosti odsúdenej proti uzneseniu Okresného súdu Spišská Nová Ves sp. zn. 6PP/8/2022 zo dňa 22.11.2022, na neverejnom zasadnutí konanom v Košiciach dňa 14. marca 2023 takto

rozhodol:

Podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Tr. por. zamietla sťažnosť odsúdenej A. B..

odôvodnenie:

Okresný súd Spišská Nová Ves uznesením sp. zn. 6PP/8/2022 zo dňa 22. novembra 2022 podľa § 67 ods. 1 Tr. zák. zamietol žiadosť odsúdenej A. B. o podmienkové prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, ktorý jej bol uložený rozsudkom Okresného súdu v Žiline sp. zn. 34T/104/2010 zo dňa 11.01.2011 právoplatného dňa 03.05.2011 v spojení s rozsudkom Krajského súdu Žilina sp. zn. 1To/30/2011 zo dňa 03.05.2011, právoplatného dňa 03.05.2011, v trvaní 15 (pätnásť) rokov so zaradením na jeho výkon do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia.

Proti tomuto uzneseniu podala sťažnosť odsúdená. V písomných dôvodoch sťažnosti uviedol obhajca odsúdenej nasledovné.

Napadnuté Uznesenie považuje odsúdená za nesprávne a nedôvodné. Uznesenie prvostupňový súd odôvodnil tým, že zistil splnenie formálnych podmienok, no z hľadiska materiálnoprávneho obsahu nezistil splnenie všetkých zákonných podmienok pre vyhovenie návrhu, ako to vyžaduje ust. § 66 ods. 1 Tr. zákona.

V tomto smere súd poukázal na to, že odsúdená svojim správaním a plnením povinností počas výkonu trestu nepreukázala, že polepšenie jej správania a stupeň prevýchovy je na takej úrovni, aby sa dalo očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život a teda že resocializačný proces by mohol úspešne a plynulé pokračovať aj po jej podmienkovom prepustení. Tieto závery súd zistil napriek tomu, že odsúdená vo výkone trestu spolupracuje s odborníkmi z oblasti psychológie, sociálnej práce a s pedagógom, teda osobami odborne znalými v tom, ako zaobchádzať s mentálne zaostalou osobou ako je odsúdená; skutočnosť, že sa jedná o mentálne zaostalú osobu je preukázaná z priloženého spisu. Napriek tomuto odbornému dohľadu nie je proces resocializácie ukončený (4 a 5 ods. str. 4).

Z obsahu napadnutého Uznesenia teda jednoznačne vyplýva záver, že dôvodom pre zamietnutie žiadosti odsúdenej je neukončený proces jej resocializácie, keď inak podmienky na podmienkové prepustenie spĺňa.

Pokiaľ neberieme do úvahy trvanie väzby (1,5 roka) odsúdenej, uvedené konštatovanie o neukončení jej resocializácie je výsledok skoro 12 - ročnej odbornej práce odborníkov pôsobiacich v ústave na výkon

trestu. Inak povedané, 12 - ročná odborná pomoc pri resocializácii odsúdenej odborne znalými osobami neprinesla požadované výsledky, čo teda predstavuje prekážku pre vyhovieť žiadosti o podmienkové prepustenie. Toto zistenie však nemôže ísť na ľarchu mentálne retardovanej odsúdenej. Naopak pokiaľ dlhoročne zlyháva úloha štátu v oblasti resocializácie odsúdenej, navyše v kontrolovanom prostredí, je namieste poskytnúť odsúdenej iné formy pomoci, resp. resocializácie, napr. v prostredí, ktoré je tvorené blízkymi osobami. Zodpovednosť za zlyhanie štátu však prvostupňový súd bez ďalšieho preniesol na odsúdenú. V tomto prípade však zodpovednosť za zlyhanie, týkajúce sa neukončenej resocializácie odsúdenej nesie vzhľadom na uvedené okolnosti v prvom rade štát a je neprípustné, aby sa jej formálnym posudzovaním žiadosti o podmienkové prepustenie zbavoval. Keďže samotná odsúdená pre svoje mentálne postihnutie nedokáže pomôcť odborne spôsobilým osobám pri jej resocializácii, akákoľvek snaha v uvedenom smere v prostredí, v ktorom sa aktuálne nachádza, bude márna.

Niet pochyb, že mentálne zaostalá odsúdená potrebuje osobitné zaobchádzanie a asistenciu. V tomto smere odsúdená poukazuje na početnú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, týkajúcu sa asistencie a špeciálneho zaobchádzania s mentálne postihnutými osobami (tzv. special treatment). Prvostupňový súd síce v odôvodnení napadnutého Uznesenia konštatuje, že sa mentálnou retardáciou odsúdenej zaoberal, no z tejto skutočnosti vyvodil nesprávne závery. Mentálna retardácia odsúdenej je prekážkou v náprave odsúdenej, ktorá pre svoje postihnutie nechápe zmysel resocializácie, o čom najlepšie svedčí to, že sa v kontrolovanom prostredí za dlhoročného pôsobenia odborne spôsobilých osôb nedostavili požadované výsledky. Nie naopak, ako to vyhodnotil prvostupňový súd. Zo záverov znaleckého skúmania podľa priloženého spisu vyplýva, že odsúdená je ľahko ovplyvniteľná, čoho výsledkom bolo aj jej disciplinárne previnenie, ktorého podstatu odsúdená na verejnom zasadnutí popísala. Súd však túto okolnosť vyhodnotil nesprávne.

Prejednávaná vec bola iniciovaná už v poradí 2. žiadosťou odsúdenej o podmienkové prepustenie a závery ústavu, kde odsúdená vykonáva trest odňatia slobody, týkajúce sa jej resocializácie sú rovnaké ako v predtým posudzovanej veci. Je evidentné, že štát, napriek skoro 12 - ročnému sústavnému prevýchovnému pôsobeniu, nedokáže odsúdenej v jej resocializácii pomôcť, čo ale s určitosťou znamená, že aj jej ďalšie žiadosti o podmienkové prepustenie budú z rovnakých dôvodov neúspešné a to je ústavne neudržateľné. Dostupnosť a význam podmienkového prepustenia a s tým spojených benefitov sú potom iluzórne.

Preto je potrebná zmena a zamietnutie žiadosti odsúdenej o podmienkové prepustenie je prísne a neprimerané okolnostiam prejednávanej veci.

S poukazom na uvedené odsúdená A. B. navrhuje, aby sťažnostný súd zrušil Uznesenie Okresného súdu Spišská Nová Ves zo dňa 22.11.2022 sp. zn.: 6PP/8/2022 a vyhovel žiadosti odsúdenej o podmienkové prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody.

Na podklade takto podanej sťažnosti krajský súd v zmysle ustanovenia § 192 ods. 1 Tr. por. preskúmal správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým odsúdená podala sťažnosť, ako aj konanie predchádzajúce tomuto výroku napadnutého uznesenia a zistil, že sťažnosť odsúdenej nie je dôvodná.

Okresný súd v súlade s § 66 ods. 1 Tr. zák. vykonal dokazovanie k osobe odsúdenej, jej správaniu vo výkone trestu a správne poukázal na jej hodnotenie, na základe ktorého nebolo odporúčané jej podmienkové prepustenie s ohľadom na menej priaznivú resocializačnú prognózu.

Zmysel podmienkového prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody nie je v tom, aby za dobré správanie bol odsúdený automaticky podmienkovo prepustený po uplynutí ustanovenej doby bez zreteľa na účel trestu. Je potrebné vziať do úvahy i samotný účel trestu, ktorý obsahuje viac komponentov, ku ktorým súdy pri svojom rozhodovaní musia prihliadať. Podstatou ich úvah je potom v konečnom dôsledku dôvodnosť predpokladu, že odsúdený povedie v budúcnosti i na slobode riadny život s minimalizáciou rizika jeho recidívy (uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 53/08 zo dňa 14. 2. 2008).

Súd prvého stupňa dospel k jednoznačným zisteniam, ktoré správne vyhodnotil a vyslovil vecne odôvodnené závery o nesplnení materiálnych podmienok na podmienkové prepustenie odsúdenej

z výkonu trestu odňatia slobody. Aj podľa názoru krajského súdu je nepochybné, že odsúdená nespĺňa podmienky zakotvené v ustanovení § 66 ods. 1 Tr. zák. Proces prevýchovy odsúdenej v tomto okamihu výkonu trestu nepostúpil do tej miery, aby bolo možné očakávať, že po prepustení povedie riadny život. V tejto súvislosti správne poznamenal súd, že od predchádzajúcej žiadosti o prepustenie sa odsúdená dopustila disciplinárneho previnenia, teda jej správanie vo výkone trestu nesvedčí o polepšení a už vôbec nie o takom výraznom polepšení, aby bolo možné zvažovať jej podmienené prepustenie.

Krajský súd sa stotožnil s názorom okresného súdu, že nie sú splnené podmienky uvedené v ustanovení § 66 ods. 1 Tr. zák.. Okresný súd veľmi správne prihliadol aj na mentálnu zaostalosť odsúdenej, závažnosť spáchanej trestnej činnosti ako aj na zaradenie odsúdenej do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia. Správne sú úvahy okresného súdu, ktorými hodnotil jednotlivé skutočnosti, ktoré vo svojom súhrne sú podstatné pre náležité posúdenie splnenia zákonných podmienok na podmienené prepustenie. V tomto smere bol postup súdu dôsledný a vyčerpávajúci. Závery, ku ktorým okresný súd dospel, sú logické a vecne správne odôvodnené do tej miery, že nemožno vo vzťahu k nim vysloviť žiadnu výčitku.

Napadnuté rozhodnutie okresného súdu je vecne správne, zákonné a založené na nepochybne preukázaných skutočnostiach. Dokazovanie vykonané na verejnom zasadnutí bolo vykonané zákonným spôsobom, pričom bolo zamerané na objasnenie všetkých relevantných skutočností, potrebných pre správne rozhodnutie o žiadosti odsúdeného. Posudzované uznesenie teda vychádza z náležite objasneného skutkového stavu, pričom sa súd vysporiadal so všetkými zistenými okolnosťami, tieto správne a výstižne vyhodnotil. Po obsahovej stránke je dané uznesenie dostatočne zrozumiteľné a jasne odôvodnené, čím je vylúčené, aby išlo o arbitrárne či svojvoľné rozhodnutie.

Krajský súd vyhodnotil sťažnostné námietky odsúdenej a dospel k záveru, že nie sú takého významu, aby spochybnili zákonnosť, či vecnú správnosť napadnutého uznesenie. Možno súhlasiť s tvrdením obhajoby, že dôvodom zamietnutia žiadosti je vo svojej podstate neukončenie procesu resocializácie odsúdenej, teda inak povedané, že doterajší výkon trestu zatiaľ nevedol k takému polepšeniu, skrz plnenia povinností a správania, aby sa preukázalo, že sa môže od odsúdenej očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život. Uvedený účel trestu sa nepodarilo dosiahnuť napriek 12 ročnému výkonu trestu, čo obhajoba hodnotí ako zlyhanie štátu v oblasti resocializácie odsúdenej. Za toto zlyhanie podľa názoru obhajoby nemôže niesť zodpovednosť odsúdená, ale štát a preto je neprípustné, aby sa jej formálnym posudzovaním žiadosti zbavoval tejto zodpovednosti.

Krajský súd sa nemôže stotožniť s tvrdením obhajoby, že ide o zlyhanie štátu v oblasti resocializácie odsúdenej. Predovšetkým resocializácia páchatel'a nie je účelom trestu v zmysle § 34 ods. 1 Tr. zák.. Účelom trestu v zmysle uvedeného ustanovenia Trestného zákona (a treba podotknúť, že ani nie prvoradý), je vytvorenie podmienok na výchovu páchatel'a k tomu, aby viedol riadny život. Štát teda len vytvára podmienky, pričom zodpovednosť za prevýchovu ostáva na pleciach odsúdenej osoby. Vôbec sa neočakáva, že štát prevychová páchatel'a a navyše ešte aj v takej dobe, aby odsúdený stihol podmienené prepustenie z výkonu trestu. Pri ukladaní trestu v pôvodnom konaní príslušný súd sledoval účel trestu a konštatovalo sa, že na dosiahnutie jeho účelu sa vyžaduje trest v uloženej výmere, teda v tomto prípade 15 rokov. Práve túto výmeru súd považoval za potrebnú a primeranú osobe a ďalším okolnostiam. Teda vychádza sa z toho, že práve táto dĺžka trestu je potrebná na to, aby účel trestu bol dosiahnutý. Určite to nebolo myslené 15 rokov mínus jedna štvrtina. Preto pokiaľ doteraz vykonaný trest nevedol k náprave odsúdenej, nie je to zákonný dôvod na ukončenie trestu a jej podmienené prepustenie. Principiálne nemožno pripustiť záver o negatívnej prognóze k možnému dosiahnutiu prevýchovy odsúdenej. Súd si nedovolí osvojiť takýto negatívny postoj, nakoľko by išlo o spochybnenie samotných základov trestnej politiky štátu. Vždy je tu možnosť, že pod odborným dohľadom odborníkov z rôznych vedných odborov, ktorí sa podieľajú na práci s odsúdenými osobami v ústavoch na výkon trestu, môže byť dosiahnutá prevychová a to aj u danej odsúdenej. Je v rozpore so zásadou humanity, vopred takto odsúdiť osobu na neúspech a pripraviť ju o možnosť pokúsiť sa o túto prevýchovu.

S obhajobou nemožno súhlasiť aj preto, že len samotná skutočnosť, že prevýchovu odsúdenej osoby nie je možné dosiahnuť, nemôže byť dôvodom pre podmienené prepustenie, nakoľko uložený trest plní aj iné funkcie. V opačnom prípade by muselo byť prepustených množstvo vážne narušených páchatel'ov. Z uvedeného ustanovenia vyplýva, že prvoradým účelom trestu je ochrana spoločnosti. Teda, ak by sme

aj pripustili, že vytvorené podmienky na prevýchovu nepovedú k danému cieľu, ešte stále je tu potreba chrániť spoločnosť a dosiahnuť generálnu prevenciu. Aj preto je potrebný ďalší výkon trestu odsúdenej, nakoľko je potrebné chrániť spoločnosť pred touto osobou, ktorá je ľahko zmanipulovateľná a teda je stále riziko, že sa na slobode dostane pod zlý vplyv okolia a takto sa ľahko môže rozhodnúť pre konania, ktoré budú predstavovať ohrozenie chránených záujmov spoločnosti.

Prvostupňový súd sa teda správne vysporiadal s mentálnym postihnutím a vyvodil jednoznačne správne závery, s ktorými sa nadriadený súd v celom rozsahu stotožnil. Pokiaľ by sme aj pripustili, že mentálna retardácia je prekážkou (avšak súd trvá na tom, že je potrebné dúfať, že ďalší výkon trestu a odborná pomoc povedie k jej resocializácii) v náprave odsúdenej, ďalší výkon trestu je odôvodnený ochranou spoločnosti a teda nemožno uvedeným nahrádzať splnenie zákonom stanovených podmienok a len preto rozhodovať podmiennečne prepustiť odsúdenú.

Súd nesúhlasí s tým, že aj ďalšie žiadosti o podmiennečné prepustenie budú zamietnuté z dôvodu nedosiahnutia resocializácie, keďže ani 12 rokov trestu neprinieslo výsledky v jej náprave. S poukazom na už uvedené súd zdôrazňuje, že je neprípustné prejudikovať takéto závery a preto nebude riešiť túto námietku čo nebude v budúcnosti, súd posudzuje aktuálny stav a tento nenapĺňa zákonné podmienky na prepustenie odsúdenej. Preto rozhodne nejde o odopretie dostupnosti možnosti podmiennečného prepustenia a že tento benefit je v prípade odsúdenej len iluzórny.

Sťažnostné námietky vyhodnotil nadriadený súd ako nedôvodné v celom rozsahu, súd sa náležite a správne vysporiadal s mentálnou retardáciou odsúdenej, správne ju posúdil a dospel k správnym záverom. Rozhodne nešlo o formálne rozhodovanie či upretie nejakého práva, priznaného právnym poriadkom.

Vzhľadom na vyššie uvedené dôvody, krajský súd rozhodol tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia, pričom toto uznesenie bolo prijaté hlasovaním senátu v pomere 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu ďalší riadny opravný prostriedok nie je prípustný.